

(i) Printed Pages : 7

Roll No. ....

(ii) Questions : 7

Sub. Code : 

1	0	9	8	8
---	---	---	---	---

Exam. Code : 

5	0	0	3
---	---	---	---

**NEP U.G. Common–Skill Enhancement Course 3<sup>rd</sup> Semester  
(2125)**

**SOCIOLOGY**

**Paper : Basic of Social Research—III (In all Mediums)**

**Time Allowed : 3 Hours]**

**[Maximum Marks : 68**

**Note :—** Attempt **four** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each unit.

1. Attempt any **seven** of the following:

- (i) Social Research
- (ii) Facts
- (iii) Objectivity
- (iv) Observation
- (v) Ordinal Level
- (vi) Two merits of Mode
- (vii) What is fieldwork?

(viii) Nominal Level

(ix) Difference between physical science and social science

(x) Define Concepts.

7×2=14

### UNIT—I

2. What is scientific method? What are its features? 18
3. Write a detailed note on hypothesis. 18

### UNIT—II

4. Calculate Median from the following data:

X	f
15-20	9
20-25	25
25-30	44
30-35	27
35-40	21
40-45	15
45-50	9

18

5. What is Statistics? What are the merits and demerits of Mean?  
Give examples. 18

### UNIT—III

6. Discuss the characteristics of an effective research report. 18
7. Evaluate the relationship between fieldwork, report writing, and report presentation in the research process. 18

### (हिन्दी माध्यम)

नोट :- प्रश्न संख्या 1 जो कि अनिवार्य है, सहित कुल चार प्रश्नों के उत्तर दीजिए और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न चुनिए।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं सात प्रश्नों के उत्तर दीजिए:
- (i) सामाजिक अनुसंधान
  - (ii) तथ्य
  - (iii) वस्तुनिष्ठता
  - (iv) अवलोकन
  - (v) क्रमिक स्तर
  - (vi) बहुलक के दो गुण
  - (vii) क्षेत्र कार्य क्या है?

(viii) नाममात्र स्तर

(ix) भौतिक विज्ञान और सामाजिक विज्ञान में अंतर

(x) अवधारणाओं को परिभाषित कीजिए।

7×2=14

### यूनिट-I

2. वैज्ञानिक पद्धति क्या है? इसकी विशेषताएँ क्या हैं? 18
3. परिकल्पना पर एक विस्तृत टिप्पणी लिखिए। 18

### यूनिट-II

4. निम्नलिखित आँकड़ों से माध्यिका की गणना कीजिए:

X	f
15-20	9
20-25	25
25-30	44
30-35	27
35-40	21
40-45	15
45-50	9

18

5. सांख्यिकी क्या है? माध्य के गुण और दोष क्या हैं? उदाहरण दीजिए। 18

### ਯੂਨਿਟ-III

6. ਏਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਭੋਘ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀ ਵਿਭੇਭਤਾਓਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਯੋ। 18
7. ਭੋਘ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਯਾ ਮੇਂ ਖੇਤ੍ਰ ਕਾਰਯ, ਰਿਪੋਰਟ ਲੇਖਨ ਔਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਸਤੁਤਿ ਕੇ ਭੀਚ ਸੰਭੰਘ ਕਾ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਕੀਯੋ। 18

### (ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

- (i) ਸਮਾਜਿਕ ਖੋਜ।
- (ii) ਤੱਥ।
- (iii) ਵਸਤੂਪਰਕਤਾ।
- (iv) ਨਿਰੀਖਣ।
- (v) ਆਰਡੀਨਲ ਲੈਵਲ।
- (vi) ਮੋਡ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ।
- (vii) ਫੀਲਡਵਰਕ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਨਾਮਾਤਰ ਪੱਧਰ।

(ix) ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ।

(x) ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

7×2=14

### ਯੂਨਿਟ-I

2. ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਧੀ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 18
3. ਪਰਿਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 18

### ਯੂਨਿਟ-II

4. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਡੇਟਾ ਤੋਂ ਮੱਧਮਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ :

X	f
15-20	9
20-25	25
25-30	44
30-35	27
35-40	21
40-45	15
45-50	9

18

5. ਅੰਕੜਾ ਕੀ ਹੈ ? ਮੱਧਮਾਨ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਔਗੁਣ ਕੀ ਹਨ ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਓ। 18

### ਯੂਨਿਟ-III

6. ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
7. ਖੋਜ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਫੀਲਡਵਰਕ, ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। 18